

Starttaal Extra 3F

Aanvullend offline lesmateriaal bij
Starttaal in Studiereader

Maakt leren:

- afwisselender
- boeiender
- concreter
- doelgerichter

2019 Eerste druk, eerste oplage

Vormgeving en opmaak: Jasper Hoekstra, Menno Riphagen en Stefan Roelfsema
Tekening omslag: Mirjam Vissers, www.mirjamvissers.nl
Tekeningen binnenwerk: Marloes Albers
Jasper Hoekstra
Jasper Onderdelinden
Stefan Roelfsema
Fotografie binnenwerk: Michael Mandersloot

© 2019 Uitgeverij Deviant, Amersfoort

Het is niet toegestaan dit werk, of delen daarvan, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever te kopiëren. Onrechtmatig kopiëren is een vorm van diefstal.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van art. 16b en 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht, Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp. Voor het overnemen van een of enkele gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers of andere compilatiewerken dient men zich tot de uitgever te wenden.

Ondanks alle inspanningen is het de uitgever misschien niet gelukt alle rechthebbenden te achterhalen. Als u denkt rechthebbende te zijn, neemt u dan contact op met de uitgever.

Uitgeverij Deviant ontwikkelt en produceert al haar boeken in Nederland.
De boeken worden gedrukt op papier met het FSC-keurmerk.

Starttaal Extra 3F is onderdeel van het combipakket *Studereader Starttaal 3F Extra*. De titels en ISBN's zijn te vinden op www.uitgeverij-deviant.nl.

Inhoudsopgave Starttaal Extra 3F

Woord aan de student	4
Toelichting op deel 3 Tussen de regels	5
Deel 1 Oefenen	
Taak 1 Tekstindeling en samenhang	8
Taak 2 Intensief lezen	20
Taak 3 Kritisch lezen	39
Taak 4 Werkwoordspelling	53
Taak 5 Veelgemaakte fouten	64
Taak 6 Een zakelijke brief schrijven	80
Taak 7 Een betoog schrijven	88
Deel 2 Beroepsgericht	
Taak 1 Solliciteren	104
Taak 2 Zelfstandig ondernemen	132
Taak 3 Jezelf ontwikkelen	146
Deel 3 Tussen de regels	
Taak 1 Identiteit	156
Taak 2 Privacy	189

Woord aan de student

Beste student,

Voor je ligt het werkboek *Starttaal Extra 3F*. Dit werkboek gebruik je naast *Starttaal 3F* in *Studiereader*. Door zowel online als offline te werken, bereid je je op een afwisselender en uitdagender manier voor op het centraal examen en de instellingsexamens Nederlands.

Dit werkboek bestaat uit drie delen:

- Deel 1 | Oefenen
- Deel 2 | Beroepsgericht
- Deel 3 | Tussen de regels

Elk deel in dit werkboek bestaat uit meerdere taken. Deze taken starten met opdrachten waarin je je oriënteert op het onderwerp en bepaalt wat je leerdoelen zijn.

Deel 1 | Oefenen

In deel 1 oefen je met de vaardigheden **lezen**, **taalverzorging** en **schrijven**. Deze opdrachten zijn een aanvulling en een extra oefenmogelijkheid bij de lesstof in *Starttaal* in *Studiereader*.

In dit deel vind je bij opdrachten verwijzingen naar uitleg in *Starttaal* in *Studiereader*.

Deel 2 | Beroepsgericht

In deel 2 combineer je verschillende taalvaardigheden in een beroepsgerichte context. In de eerste taak leer je meer over **solliciteren**. De tweede taak gaat over **zelfstandig ondernemen** en wat dat inhoudt. In de derde taak leer je meer over **jezelf ontwikkelen** en hoe je dat op een goede manier kunt doen.

Deel 3 | Tussen de regels

In deel 3 ga je aan de slag met het **lezen** van gevarieerde, complexere en verhalende teksten. Door deze teksten in drie rondes te lezen, leer je de teksten op een dieper niveau te begrijpen en daarmee doe je vaardigheden op die je ook bij andere vakken kunt inzetten.

Op bladzijde 5 en 6 lees je meer over hoe je in dit deel aan de slag gaat.

Je kijkt de opdrachten in dit werkboek zelf na, of je bespreekt je antwoorden met medestudenten. Het antwoordmodel bij dit werkboek kun je downloaden in *Studiereader*. Print het antwoordmodel en bewaar het achter in je werkboek. Op die manier kun je gemaakte opdrachten makkelijker nakijken tijdens de les.

Aan het einde van elke taak, ga je naar *Studiereader* om daar de bijbehorende terugkijkopdracht te maken. In deze terugkijkopdracht reflecteer je op wat je in de taak hebt geleerd. Ook schrijf je op wat je eventueel nog meer wilt leren over het onderwerp dat in die taak is behandeld.

Veel succes!

Toelichting op deel 3 | Tussen de regels

In dit deel oefen je met het lezen van gevarieerde, complexere en verhalende teksten binnen een thema. Je leest de teksten meerdere keren. Dit noem je leesrondes. Door na elke leesronde vragen te beantwoorden, duik je steeds dieper de tekst in. Daarbij lees je teksten met de pen in de hand. Dit houdt in dat je aantekeningen en markeringen bij en in de tekst plaatst. Door op deze manier met een tekst om te gaan, lees je actiever en zul je de tekst beter begrijpen.

In **deel 3 | Tussen de regels** lees je een tekst altijd in drie rondes:

- de eerste leesronde
- terug naar de tekst
- tussen de regels

De eerste leesronde | markeren, bespreken en vragen stellen

In **de eerste leesronde** maak je kennis met de tekst. Het doel van de eerste leesronde is een globaal beeld krijgen van de tekst door antwoord te geven op de vraag: **wat staat er in de tekst?**

Na de eerste leesronde ga je met medestudenten in gesprek over de tekst en beantwoord je vragen over de grote lijnen van de tekst. Ook bepaal je of je vragen hebt over de tekst.

Terug naar de tekst | vragen maken, bewijs zoeken en antwoorden vergelijken

Na de eerste leesronde ga je **terug naar de tekst** en lees je de tekst voor de tweede keer. Het doel van deze ronde is om een dieper begrip van de tekst te krijgen. De vraag die in deze ronde centraal staat is: **hoe staat het in de tekst?**

De vragen in deze leesronde beantwoord je met bewijzen uit de tekst. Je krijgt bij de meeste vragen aanwijzingen over hoe je je bewijs in de tekst kunt markeren of kunt opschrijven. Dit kan bijvoorbeeld door letterlijk woorden uit de tekst op te schrijven, sterretjes in de kantlijn te plaatsen of tekstdelen te nummeren.

Na het maken van de vragen vergelijk en bespreek je jouw antwoorden met twee medestudenten. Door opnieuw over de tekst te praten, gaan jullie nog beter begrijpen wat er in de tekst staat.

Tussen de regels | bedoelingen achterhalen

Na de tweede leesronde lees je de tekst voor de derde keer en leer je **tussen de regels** te lezen. Dit betekent dat je bepaalt wat de schrijver nou eigenlijk wil zeggen, en je achterhaalt gedachten of gevoelens die niet letterlijk in de tekst staan. De vraag die in deze leesronde centraal staat is: **wat is de bedoeling van de schrijver?**

In deze leesronde gebruik je het bewijs dat je in leesronde 2 hebt verzameld, of je draagt nieuwe bewijzen uit de tekst aan. Verder denk je in deze ronde na over jouw mening over de tekst en het thema van de taak.

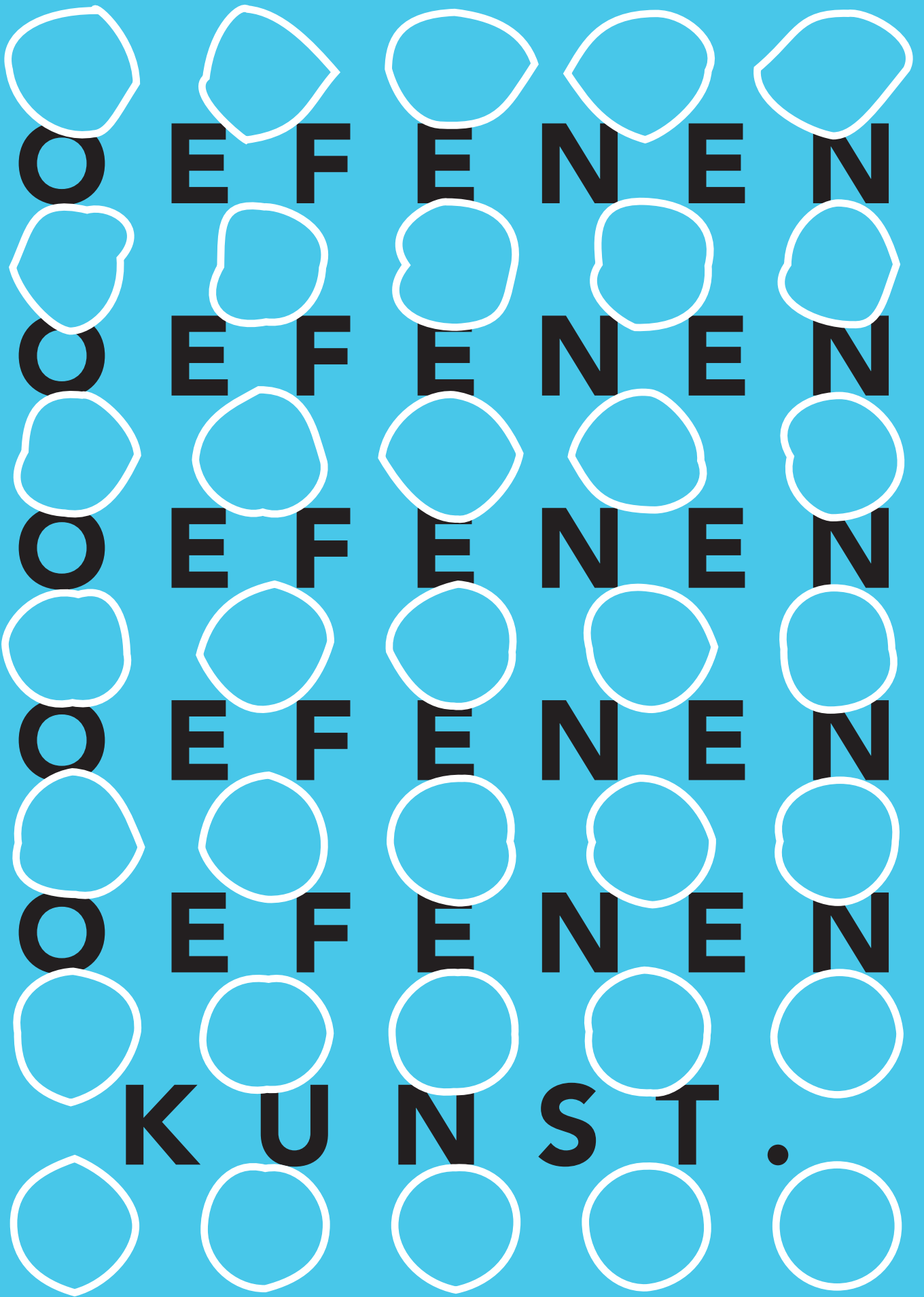
Als je een verhalende tekst hebt gelezen, denk je ook na over de sfeer en de emoties in de tekst en wat

die bij jou als lezer oproepen. In deze ronde vergelijk je de tekst soms ook met andere teksten in die taak en ga je na welke verschillen en overeenkomsten er zijn.

Na het maken van de vragen vergelijk en bespreek je je antwoorden weer met twee medestudenten. Hierbij kun je tot de conclusie komen dat je van mening verschilt over de tekst. Dat is niet erg, zolang iedereen zijn mening maar op een juiste manier onderbouwt.

Verwerkingsopdracht

Als je de vragen bij alle teksten in een taak hebt beantwoord, maak je een verwerkingsopdracht waarin je de verschillende teksten aan elkaar verbindt. Deze verwerkingsopdrachten leiden tot een creatief eindproduct dat je aan medestudenten presenteert of ter beoordeling inlevert bij de docent.

Taak 1 | Tekstindeling en samenhang

In deze taak:

- breng je je leerdoelen in kaart;
- geef je antwoord op vragen over de indeling van en samenhang in een tekst;
- zet je de alinea's van een tekst in de juiste volgorde;
- vul je ontbrekende delen van zinnen in een tekst in.

Deze taak bevat **6 opdrachten**. Het kost ongeveer **90 minuten** om alle opdrachten te maken.

Oriënteren

Opdracht 1 | Leerdoelen bepalen

- a. Neem de leerdoelen in de tabel door. Bepaal steeds wat voor jou van toepassing is door per leerdoel 'ja' of 'nee' aan te kruisen.

Leerdoelen Tekstindeling en samenhang	ja	nee
Ik kan benoemen wat de functie van een inleiding, middenstuk en slot is.		
Ik kan tekstverbanden herkennen en benoemen.		
Ik kan signaalwoorden en signaalzinnen in een tekst herkennen en de samenhang hierdoor begrijpen.		

- b. Je gaat oefenen met de leerdoelen waarbij je 'nee' hebt ingevuld. Omcirkel in de tabel de opdrachten die je moet maken. Maak deze opdrachten en **opdracht 5** en **6**. Heb je overal 'ja' aangekruist? Maak dan **opdracht 6**.

'Nee' aangekruist bij:	Maak opdracht:
Ik kan benoemen wat de functie van een inleiding, middenstuk en slot is.	2
Ik kan tekstverbanden herkennen en benoemen.	2
Ik kan signaalwoorden en signaalzinnen in een tekst herkennen en de samenhang hierdoor begrijpen.	3 en 4

Oefenen

Opdracht 2 | Tekstindeling

Uitleg bij deze opdracht kun je teruglezen in *Studiereader*:

– *Starttaal 3F* in *Studiereader*, thema 2, hoofdstuk 1 Lezen, uitleg 2 – De indeling van een tekst

a. Lees de tekst.

Voorpagina
Economie
NUsport
Tech
Entertainment
Overig

NU Check: 'Contant betalen leidt tot meer spiermassa'

1. Wil je meer spieren? Stop dan je pinpas weg, zegt Men's Health. Het magazine schreef eind maart dat het betalen met contant geld kan helpen bij de aanmaak van spieren. Het vasthouden van bankbiljetten zou er namelijk voor zorgen dat een man meer testosteron aanmaakt, wat de spieropbouw zou stimuleren. NU.nl checkt dagelijks een ongeloofwaardige uitspraak uit het nieuws. Vandaag bekijken we waar de bewering van Men's Health op is gebaseerd, hoe men tot deze conclusie is gekomen en in hoeverre er een kern van waarheid in zit.

Geld, testosteron én narcisme

2. Men's Health schrijft dat de bron van hun bericht een onderzoek is uit het wetenschappelijke tijdschrift *Personality and Individual Differences*. Het enige artikel uit dit tijdschrift dat over testosteron en geld gaat, is gepubliceerd in maart 2018. In dat onderzoek probeerden wetenschappers erachter te komen of het in handen hebben van geld invloed heeft op het testosteronniveau van mannen. Ook bekeken ze of een narcistische persoonlijkheid de reactie op geld beïnvloedt. Ze onderzochten alleen mannen, omdat het testosteronniveau van mannen sterker wordt beïnvloed door situaties in de buitenwereld dan het testosteronniveau van vrouwen.

3. Er namen 109 mannen deel aan het onderzoek. Voor en na het experiment werd speeksel bij ze afgenomen. Aan de hand van speeksel kon het testosteronniveau worden bepaald. Ook vulden de deelnemers een test in waarmee werd bepaald hoe hoog zij op narcisme scores. Tijdens het experiment werd de groep in tweeën verdeeld. Eén groep moest tachtig briefjes van 20 dollar sorteren, de andere groep moest wit papier sorteren.

[LEES VERDER >>](#)

4. In beide groepen steeg het testosteronniveau. Gemiddeld steeg dat niet harder bij de geldgroep dan bij de papiergroep. Maar bij mensen die laag scoorden op narcisme, zorgde het geld wel voor een grotere stijging van het testosteronniveau dan het papier. En bij mensen die hoog scoorden op narcisme zorgde het witte papier juist voor een hoger testosterongehalte dan het geld.

'Geld vasthouden heeft invloed (in sommige gevallen)'

5. Het ging Men's Health natuurlijk om de conclusies, dus die hebben we eens goed gelezen. De onderzoekers schrijven dat hun onderzoek een aanwijzing is dat geld zorgt voor veranderingen in het testosteronniveau bij mannen, maar dat deze veranderingen afhankelijk zijn van persoonlijkheid. De onderzoekers begrepen niet waarom het testosteronniveau steeg bij hoog-narcistische mannen tijdens het sorteren van papier. Mogelijk werd de taak als competitief gezien en had hij daardoor invloed op het testosteronniveau. In het gehele artikel staat niets over toename van spiermassa, dus het bleef onduidelijk hoe Men's Health tot de conclusie is gekomen dat contant geld de spieropbouw beïnvloedt.

6. Maar betekent dat ook dat Men's Health onwaarheden verkoopt? Volgens bio-psycholoog Leander van der Meij van de Technische Universiteit Eindhoven is de conclusie van Men's Health inderdaad onwaarschijnlijk, omdat het briefgeld hoogstens voor een tijdelijke stijging in testosteron zorgt. **'Direct wanneer je testosteronniveau hoog is, wordt er een signaal naar je hersenen gestuurd om minder testosteron aan te maken. Hierdoor wordt de hormoonbalans weer hersteld.** En alleen als je langdurig testosteron bijslukt, wordt de spieropbouw beïnvloed.' Maar dat is ook niet aan te raden: 'Omdat het bijslikken de hormoonbalans voor langere tijd verstoort, kan dit ernstige bijwerkingen hebben, zoals onvruchtbaarheid.'

Hoogst onwaarschijnlijk

7. Het aangehaalde onderzoek toonde dus niet aan dat geld vasthouden bij mannen in het algemeen zorgt voor een toename van testosteron. Er werden alleen aanwijzingen gevonden dat geld sorteren bij laag-narcistische mannen mogelijk voor een toename in testosteron zorgt. Daarnaast is het volgens bio-psycholoog Van der Meij ook nog eens onwaarschijnlijk dat een tijdelijke piek in testosteron leidt tot meer spieren, zoals Men's Health beweerde. We beoordelen de stelling 'contant betalen leidt tot meer spiermassa' daarom als hoogst onwaarschijnlijk.

Bron (bewerkt): *NU.nl*

b. Geef antwoord op de vragen over de inleiding.

1. Wat is het onderwerp van de tekst?

2. Uit welke alinea('s) bestaat de inleiding?

3. Hoe probeert de schrijver je in de inleiding nieuwsgierig te maken naar de rest van de tekst?

4. Welke drie deelonderwerpen kondigt de schrijver aan in de inleiding?

c. In **alinea 2** is 'ze' geel gemarkeerd. Wie bedoelt de schrijver hiermee?

d. Geef antwoord op de vragen over het middenstuk.

1. Bij **deelopdracht b4** heb je drie deelonderwerpen opgeschreven. In welke alinea('s) worden deze deelonderwerpen uitgewerkt?

Deelonderwerp 1: _____

Deelonderwerp 2: _____

Deelonderwerp 3: _____

2. Schrijf de signaalzin op die het tweede deelonderwerp aankondigt.

3. Schrijf de signaalzin op die het derde deelonderwerp aankondigt.

e. In **alinea 6** zijn twee zinnen groen gemarkeerd.

1. Welk tekstverband is er tussen deze zinnen?

2. Aan welk signaalwoord herken je dit tekstverband?

f. Geef antwoord op de vragen over het slot.

1. Kruis het juiste antwoord aan en leg uit.

De schrijver sluit de tekst af met een:

A. aansporing

B. advies

C. conclusie

D. oplossing

E. samenvatting

F. een combinatie van vormen, namelijk: _____

Uitleg: _____

2. Vind je dat het slot logisch aansluit op de inleiding en het middenstuk van de tekst? Leg je antwoord uit.

Opdracht 3 | Samenhang 1

Uitleg bij deze opdracht kun je teruglezen in *Studiereader*:

– *Starttaal 3F* in *Studiereader*, thema 2, hoofdstuk 1 Lezen, uitleg 3 – Samenhang tussen alinea's en zinnen

a. Kies een medestudent om mee samen te werken.

b. Ga naar bladzijde 241 van je werkboek. Daar vind je de tekst 'Dagboek en camera tegen faalangst'. Scheur de tekst netjes langs de scheurlijn uit. Knip daarna de alinea's van de tekst langs de kniplijnen uit.

c. Lees samen de losse alinea's.

d. Bepaal in welke volgorde de alinea's moeten staan. Doe dat aan de hand van de signaalzinnen en signaalwoorden in elke alinea. Leg de alinea's in de juiste volgorde.

e. Controleer nu of de alinea's in deze volgorde een logische tekst vormen. Als dit zo is, nummer de alinea's dan met potlood.

f. Kies een ander tweetal om mee samen te werken.

g. Vergelijk jullie tekst met die van jullie medestudenten.

Als jullie volgorde van de alinea's hetzelfde is als die van jullie medestudenten, plak de alinea's dan in die volgorde in jullie eigen werkboek.

Als jullie volgorde van de alinea's verschilt van die van jullie medestudenten, doen jullie het volgende:

1. Lees jullie eigen tekst en die van jullie medestudenten door en bespreek waarom jullie voor die volgorde hebben gekozen.
2. Bepaal met z'n vieren welke volgorde de juiste is.
3. Plak de alinea's in de juiste volgorde in jullie eigen werkboek.

Tekst 'Dagboek en camera tegen faalangst'

B E R O E P S
G E R I C H T

Taak 3 | Jezelf ontwikkelen

In deze taak:

- oriënteer je je op jezelf ontwikkelen;
- breng je je leerdoelen in kaart;
- leer je wat soft skills en hard skills zijn;
- schrijf je een tekst over het vergroten van je deskundigheid;
- bepaal je hoe assertief je bent;
- bepaal je wat je talenten en wat je ontwikkelpunten zijn;
- schrijf je een verslag over persoonlijke en professionele doelen.

Deze taak bevat **7 opdrachten**. Het kost ongeveer **120 minuten** om alle opdrachten te maken.

Oriënteren

Opdracht 1 | Oriëntatieopdracht

a. Wat wil je na je opleiding doen: werken, doorstuderen of iets anders? Leg je antwoord uit.

b. Op welke manier blijf jij je ontwikkelen?

Opdracht 2 | Leerdoelen bepalen

a. Neem de leerdoelen in de tabel door. Bepaal steeds wat voor jou van toepassing is door per leerdoel 'ja' of 'nee' aan te kruisen.

Leerdoelen Jezelf ontwikkelen	ja	nee
Ik kan benoemen wat soft skills en hard skills zijn.		
Ik kan een tekst schrijven over hoe ik mijn deskundigheid via een cursus vergroot.		
Ik kan benoemen in welke situaties ik assertief ben.		
Ik kan benoemen wat mijn talenten en ontwikkelpunten zijn.		
Ik kan een verslag schrijven over persoonlijke en professionele doelen.		

b. Zijn er nog andere zaken die je wilt leren over jezelf ontwikkelen? Schrijf dit zo precies mogelijk op.

c. Maak nu **opdracht 3** tot en met **7**.

Oefenen

Opdracht 3 | Soft skills en hard skills bepalen

a. Lees de tekst en voer de deelopdrachten uit.

Soft skills en hard skills

Als je solliciteert op een baan, zullen er waarschijnlijk meerdere kandidaten zijn met hetzelfde diploma en ongeveer dezelfde studieresultaten. Waarom wordt de ene kandidaat wel aangenomen en de andere niet?

Dit heeft te maken met soft skills: persoonlijke eigenschappen zoals doorzettingsvermogen, discipline en zelfbewustzijn. Soft skills zijn steeds belangrijker voor werkgevers. Dit blijkt ook uit onderzoek van de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid: werkgevers zoeken werknemers die over meer dan alleen vakkennis en vakvaardigheden beschikken.

Hard Skills

Soft Skills

Maar heb je dan helemaal geen hard skills nodig? Natuurlijk wel. Je moet weten wat je vak inhoudt en hoe de apparaten werken waar je mee werkt. Als het voor je vak nodig is, moet je kunnen rekenen of blindtypen. Hard skills zijn vaardigheden die meetbaar zijn en daardoor goed te leren zijn.

Hard skills en soft skills vullen elkaar aan. Als je bijvoorbeeld vakkennis combineert met leergierigheid of collegialiteit, ben je veel beter in je werk dan als je enkel veel weet over je vak.

b. Zet de volgende vaardigheden op de juiste plaats in de tabel:

Engels spreken – creatief denken – organiseren – programmeren – omgaan met druk en tegenslag – samenwerken – koken – autorijden – doelgericht werken – zelfkennis hebben

Soft skills	Hard skills

T U S S E N

T U S S E N

D E

D E

R E G E L S

Taak 1 | Identiteit

In deze taak:

- lees je een fragment uit de autobiografie *Knap voor een dik meisje* van Tatjana Almulji;
- lees je de column *Zou ik me nou een grotere meneer voelen met een duur horloge om mijn pols?* van Thomas van Luyn;
- lees je een kort verhaal uit de bundel *Misschien wisten zij alles* van Toon Tellegen;
- duik je dieper in deze teksten door tijdens verschillende leesrondes vragen te beantwoorden;
- leg je verbanden tussen de verschillende teksten;
- denk je na over jouw identiteit en die van anderen;
- maak je een zelfportret met taal en beeld.

Deze taak bevat **13 opdrachten**. Het kost ongeveer **240 minuten** om deze taak te maken.

Opdracht 1 | Oriëntatieopdracht

- a. Lees de **opdrachtinformatie** en voer de deelopdrachten uit.

Opdrachtinformatie:

Deze taak gaat over het onderwerp identiteit. In deze oriëntatieopdracht bedenkt je wat je al weet over identiteit door een woordweb te maken. Na elke tekst die je in deze taak leest, vul je het woordweb in deze opdracht aan.

- b. Leg in eigen woorden uit wat het woord identiteit betekent.

- c. Waar denk jij aan bij het woord identiteit? Vul het woordweb aan. Doe dit door ten minste drie woorden op te schrijven waaraan jij denkt bij het woord identiteit.

identiteit

Tekst 1 | Knap voor een dik meisje

Je gaat een fragment lezen uit de autobiografie *Knap voor een dik meisje* van Tatjana Almuli. In deze autobiografie beschrijft Tatjana Almuli haar zoektocht naar zelfacceptatie en haar problemen met overgewicht in een maatschappij waarin dun zijn de norm is. In de autobiografie vertelt ze ook over haar deelname aan reality-tv-programma *Obese*. Dit programma belooft haar een gelukkiger leven als slanke vrouw.

Andere personages in dit fragment zijn de presentatrice van *Obese* Wendy van Dijk, trainer Radmilo Soda en Tatjana Almuli's vriend Tobias.

Tijdens en na het lezen van het fragment maak je opdrachten. Hiervoor werk je soms samen met twee medestudenten.

Opdracht 2 | De eerste leesronde

- a. Lees **Tekst 1 | Knap voor een dik meisje** voor de eerste keer. Maak aantekeningen tijdens het lezen, door:
- de woorden te omcirkelen die je moeilijk vindt of niet begrijpt;
 - de zinnen te onderstrepen die je moeilijk vindt of waardoor je de tekst niet begrijpt en hierbij een vraagteken in de kantlijn te zetten;
 - de zinnen of tekstdelen te **markeren** die je aanspreken of verbazen en hierbij een uitroepteken in de kantlijn te zetten;
 - de vragen op te schrijven die de tekst bij je oproept.

Tekst 1 | Knap voor een dik meisje

In januari 2015, tien maanden nadat Wendy me vertelde dat ik mee mocht doen, is mijn finalemoment aangebroken. Ergens aan de rand van de stad op een industrieterrein is een kleine studio gebouwd waar mijn familie en vrienden mijn prestatie zullen komen vieren. De dagen voor de finaledag heb ik een weëig gevoel in mijn buik, niet in de laatste plaats omdat ik niet genoeg ben afgevallen. Ik weeg 104 kilo, dertien kilo boven het doelgewicht. In de maanden voor de finale ben ik steeds minder gaan eten, ik wilde het gestelde doel zo graag halen. Maar wat er sinds het einde van de zomer met mijn lichaam aan de hand is, blijft een raadsel.

De afgelopen weken is alles snel gegaan. Met een styliste ben ik op pad gegaan om de perfecte outfit te vinden. Ik heb een op maat gemaakte jurk gekregen van bijna duizend euro, met hakken waar ik niet op kan lopen. Het hoort erbij, ik probeer me over te geven aan alle heisa, maar het kost veel energie. En dan moet ik ook nog zingen. Het is een afspraak die ik met Radmilo heb gemaakt: aan het eind van de rit zing ik speciaal voor hem een liedje. Na het eerste weegmoment heb ik als verrassing wekelijkse groepszanglessen gekregen bij de muziekschool van Babette Labeij. Het samen zingen met mijn groepsgenoten bevalt goed, langzaam heb

ik weer plezier gekregen in het gebruiken van mijn stem. Maar ik zie op tegen dit optreden: het liedje dat gekozen is door de productie heeft niet mijn voorkeur, het is het lied 'Places to go' van Anouk dat door een van de docenten aan de muziekschool is bewerkt tot een ballad. In combinatie met de grote spanning voor het finalemoment verandert mijn stem al tijdens de repetities in een onvast, ongestuurd apparaat.

Op de dag zelf word ik gekapt en opgemaakt door een bekende visagist. Alle crewleden zeggen dat ik er knap en dun uitzie. Als ik in de spiegel kijk, zie ik een ontplofte coupe, wangen die volgeplamuurd zijn met een te donkere blush en donkerbruin getekende rupsen op de plek waar mijn wenkbrauwen groeien: ben ik dat? Weer probeer ik me over te geven aan de gang van zaken, in mijn hoofd de mantra: dit is tv, het is bijna voorbij, alleen nog deze dag doorkomen. Tijdens de soundcheck weet ik dat het zingen niet zal gaan, maar ik moet. Onwennig sta ik op het podium met de microfoon in mijn hand. Zonder emotie zing ik het liedje, de tekstbeleving blijft uit. Ik ben bang voor de overgangen, de hogere noten en uithalen. Zo veel spanning in mijn buik. Ik heb nauwelijks iets gegeten en gedronken vandaag. Alles gaat zo snel. Even later zie ik vanuit het raam in de kleedkamer de mensen aankomen. Hun stemmen geven me geen goed gevoel, maken me alleen nog gespannener. Ik trek mijn jurk aan, kijk naar mezelf in de spiegel en zie ineens alleen nog mijn uitstekende buik en het randje vel onder mijn armen als ik ze strak langs mijn lijf houd. Aan de styliste en een meisje van de productie vraag ik: 'Zie ik er niet heel dik uit?' Ze verzekeren me dat dit niet het geval is, maar ik geloof ze niet. Het wordt wazig voor mijn ogen, iemand duwt een banaan in mijn handen en zegt: 'Opeten, nu.' Het meisje van de productie snelt naar beneden en vist Hilde uit het publiek om me te kalmeren. Beneden wachten bijna honderd vrienden en familieleden. Ik moet op, er is al te veel uitloop. Wendy staat op het podium en kondigt me aan, vanuit de coulissen loop ik het podium op. Iedereen juicht en klapt, ik loop wankelend op de hakken naar het puntje van de catwalk en denk alleen: niet vallen, niet vallen. Met mijn handen bedek ik mijn buik zo goed mogelijk. Ik weet niet hoelang het moment duurt, tien minuten? Een halfuur? Ik zing het liedje. Het gaat niet goed, maar het is snel voorbij. Tobias wordt het podium opgeroepen zonder dat iemand dat van tevoren heeft gezegd, naast elkaar staan we ongemakkelijk te zijn. Daarna is het handjes schudden, kussen geven, complimenten aanhoren, maar ze dringen niet tot me door. Pas later wordt het leuk, als ik de avond en daarmee mijn Obese-tijd afsluit zoals dat bij me past: op gympen, in een simpel jurkje, mijn haren in een knot op mijn hoofd, met mijn liefste vrienden, mijn broertje en Tobias in het café van mijn lievelingsbioscoop. Ik eet voor het eerst sinds tien maanden pizza en drink drie wodka's, waarna ik dronken en gelukkig in slaap val.

Bron: *Knap voor een dik meisje* van Tatjana Almuli, uitgegeven door Nijgh & Van Ditmar

b. Kies twee medestudenten om mee samen te werken en vergelijk jullie aantekeningen in de tekst bij **deelopdracht a**.

1. Bespreek met elkaar wat jullie moeilijk vinden of niet begrijpen. Ga ook na of de woorden die jullie hebben omcirkeld echt nodig zijn om de tekst te begrijpen.
2. Bespreek met elkaar wat jullie aanspreekt of verbaast en leg aan elkaar uit waarom dit zo is.
3. Bespreek welke vragen jullie bij de tekst hebben opgeschreven en ga na of jullie deze vragen nu kunnen beantwoorden. Schrijf na jullie bespreking de vragen op die jullie niet konden beantwoorden.

c. Geef samen antwoord op de volgende vragen.

1. Wie is de 'ik' in deze tekst?

2. Welke dag uit het leven van de ik-persoon staat centraal in deze tekst?

3. Hoe voelt de ik-persoon zich tijdens deze dag?

Opdracht 3 | Terug naar de tekst

- a. Lees **Tekst 1 | Knap voor een dik meisje** bij **opdracht 2a** nog een keer en **markeer** tijdens het lezen de informatie die jou belangrijk lijkt.
- b. Op de finaledag blikt Tatjana Almuli terug op eerdere momenten tijdens haar deelname aan *Obese*. In de tekst kondigt ze de momenten dat ze terugblijkt aan met tijdsaanduidingen. Schrijf in de tabel op welke woorden ze hiervoor gebruikt en geef ook aan wat er op die momenten gebeurt.

Starttaal Extra 3F

Starttaal Extra is het werkboek dat je gebruikt naast *Starttaal* in de digitale leeromgeving *Studiereader*. Door zowel online als offline te werken, bereid je je op een afwisselender en uitdagender manier voor op het centraal examen en de instellingsexamens Nederlands.

Dit werkboek bestaat uit drie delen:

- **Deel 1 | Oefenen:** in dit deel oefen je extra met lezen, taalverzorging en schrijven;
- **Deel 2 | Beroepsgericht:** in dit deel oefen je met taal en vaardigheden die van pas komen in je toekomstige beroep;
- **Deel 3 | Tussen de regels:** in dit deel oefen je met het lezen van gevarieerde, complexere en verhalende teksten en leer je vaardigheden die je ook bij andere vakken kunt inzetten.

Elk deel bestaat uit taken waarin je met verschillende vaardigheden aan de slag gaat. Een taak start met het oriënteren op de vaardigheid en sluit af met een **terugkijkopdracht** die je in *Studiereader* maakt. In deze terugkijkopdrachten reflecteer je op je leerdoelen en zet je taalproducten zoals zakelijke brieven en artikelen in je taalportfolio.

Dit werkboek is onderdeel van het combipakket *Studiereader Starttaal 3F Extra*. Dit combipakket bestaat uit:

- de methode *Starttaal 3F* in de vernieuwende en interactieve online leeromgeving *Studiereader*
- aanvullend online oefen- en toetsmateriaal voor taalverzorging, lezen en luisteren in *ViaStarttaal Online* op *Studimeter*
- de digitale examentrainer *Examencoach Nederlands* op *Studimeter*
- het werkboek *Starttaal Extra 3F*